

諺の課題：

① ^{すずめ} ;雀の ^{ひとこえ} ;一声鶴の ^{せんこえ} ;千声

- Řeč mocného člověka má větší váhu než řeč prostých lidí.
- (dosl.) „Tisíc vrabčích hlasů je jako jeden hlas jeřába.“
- Podobné anglickému: *A king's word is more than another man's oath.*
- Návrh podobnosti s českým příslovím: *Co je dovoleno bohovi (pánovi), není dovoleno volovi (kmánovi).*
- Často se používá pouze druhá část: 鶴の ^{つる} ^{ひとこえ} ;一声

例文： 会長の ^{かいちょう} ^{つる} ;鶴の ^{ひとこえ} 一声 ^{つる} ^{ひとこえ} でようやく ^{ほうしん} ^き 方針が決まった。

‘Slovo předsedy rozhodlo další postup.’

Poznámky k formě:

- 雀 džaku (音), *suzume* (訓) vrabec, upovídaný člověk
- 鶴 kaku (音), *curu* (訓) jeřáb

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/tu/tsurunohitokoe.html>

② ^す ;捨てる ^{かみ} ;神あれば ^{ひろ} ^{かみ} 拾う神あり

- Pokud se něco nepodaří, naskytne se jiná příležitost.
- (dosl.) „Pokud tě jeden bůh zvrhne, jiný ti pomůže.“
- Podobá se angl. *When one door shuts another one opens.*
- Podobá se českému *Každý konec, je začátek něčeho nového.*

Alternativní forma: ^す ^{かみ} 捨てる ;神あれば ^{たす} ^{かみ} 助ける神あり

例文： 自分に ^{じぶん} ^{あいそ} 愛想をつかして ^{あいて} 相手にしてくれない ^{ひと} 人もいる ^{はんめん} 反面、親切 ^{しんせつ} に ^{たす} 助けてくれる ^{ひと} 人もいるものだ。 ^{こま} 困ったことがあっても、くよくよするなということ。 捨てる神あれば助ける神あり。

‘Jsou mi odporní lidé, kteří se s tebou nespřátelí a budou tě ignorovat. Na druhou stranu existují i milí lidé, kteří ti pomohou. Když jsi v nesnázích, tak nezoufej. Když se jedny dveře zavřou, jiné se otevrou.’

Zdroj: <http://lp.every-e.com/words/sa-38.php> (Yahoo!ブログ 2008)

Poznámky k formě:

- あり starší knižní varianta slovesa ある
- ば koncovka kondicionálu (podmiňovací způsob)

③ せんさばんべつ ; 千差万別

- Vyjadřuje nekonečnou rozmanitost.
- (dosl.) „Tisíc rozdílů se větví na deset tisíc dalších.“
- Podobné slovenskému: *Sto ľudí sto chutí*.

例文： 政治や経済、教育、文化、思想、宗教などの状況も千差万別です。

‘Stejně jako pro politiku, ekonomii, pedagogiku, umění, myšlenky, náboženství, tak i pro jiné platí mnohá dělení a ještě více rozdílů.’

Zdroj: http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/search_result

Poznámky k formě:

- 差 *sa* (音), *sasu* (訓) rozdíl, variace
- 別 *becu* (音), *wakareru* (訓) oddělení, rozvětvit se
- Opakování znaku s podobným významem – 千 a 万, 差 a 別

④ だんそんじょひ ; 男尊女卑

- Popisuje mužskou dominanci a podřadné postavení ženy.
- Používané hlavně na popis historických dob.
- (dosl.) „Muži cenění, ženy podřadné.“
- Blízké českému *Žena patří k plotně*.

例文： 男尊女卑などという考えはいまや化石に等しい。

‘Myšlenka, že muži jsou nadřazeni ženám, je zcela zastaralá.’

Zdroj: <http://ejje.weblio.jp/sentence/content/%E7%94%B7%E5%B0%8A%E5%A5%B3%E5%8D%91>

Poznámky k formě:

- 尊 *son* (音), *tattoi* (訓) ctěný
- 卑 *ii* (音), *ijašii* (訓) pokorný
- さんび ; 尊卑 – aristokrat a plebejec

⑤ はな だんご ;花より ;団子

- Preference praktických věcí před venkovní okázalostí.
- (dosl.) „Dango místo květů.“
- Obdoba slovenského *Sol' nad zlato*.
- Ekvivalentní anglickému: *Better have meat than fine clothes. a Pudding before praise.*

Synonymní výrazy:

一中節よりかつお節、色気より食い気、義理張るより頬張れ、恋するより徳をしろ、詩を作るより田を作れ、名を捨てて実を取る、花の下より鼻の下、見栄張るより頬張れ、理詰めより重詰め

例文： 花より団子で、表彰状よりも金一封でも貰ったほうがありがたかった。

‘Za účelem praktickosti bych byl vděčnější spíš za peníze než za uznání.’

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/ha/hanayoridango.html>

Poznámky k formě:

- 団子 *dango* sladké knedlíky z rýžové mouky, často asociované se sledováním kvetoucích sakur 花見
- 花 *hana* květ, odkazuje na květy sakur

⑥ しゃくし みみ ;杓子は ;耳かきにならず

- Používaný nástroj má být adekvátní práci.
- (dosl.) „Naběračka se nestane *mimikaki*.“
- Podobá se angl. *Right tool for the job*.
- Podobá se českému *Ocas ničím nenahradíš*.

例文： お父さんのパジャマを着ちやってもブカブカで脱げちゃうよ。
杓子は耳かきにならず。

‘Pokud si oblečeš pyžamo svého otce, bude ti příliš velké a samo z tebe spadne. A tak tedy platí, že velké věci ne vždy dokáží nahradit menší.’

Zdroj: http://ことわざ.biz/2007/06/post_84.html

Poznámky k formě:

- 耳かき *mimikaki* japonský nástroj na čištění uší
- ず koncovka japonského záporu (podobné ない)

こはるびより
⑦ 小春日和

- Vlna teplého počasí ke konci podzimu
- (dosl.) „Počasí desátého lunárního měsíce“
- Slovenský ekvivalent je *Babie leto*.
- V angličtině *Indian summer*

例文: きょうは快晴で風もなく小春日和になりましたね。

‘Dnes je jasno, ani vítr nefouká, přišlo babí léto.’

Zdroj: <http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon> (Yahoo!ブログ 2008)

Poznámky k formě:

- 小春 *koharu*   japonský 10. lunární měsíc (přibližně listopad)
- 日和 *hijori (bijori)*   počasí

ごりむちゅう
⑧ 五里霧中

- Být ztracen v nevyřešitelné situaci
- (dosl.) „(být) uvnitř mlhy rozprostírající se 5 *ri* všemi směry.“
- Česky „být ztracený, zmatený, bezradný“
- Anglicky „to be at a loss, to be at sea, to lose one’s bearings“

例文: 将来やりたいことはたくさんあるのだが、^{しょうらい}   ^{じぶん} ; 自分が何を
^{じゅうし} 重視すべきなのか五里霧中の状態にある。^{じょうたい}

“Mám v blízké budoucnosti spoustu na práci, ale nevím, jak se rozhodnout.”

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/ko/gorimutyuu.html>

Poznámky k formě:

- 里 *ri* (音), *sato* (訓)   jednotka délky, cca 4 kilometry
- 霧 *mu* (音), *kiri* (訓)   mlha

Použitá literatura:

- 例解学習ことわざ辞典, Tokio: Šogakukan, 2002. ISBN 4095016523